

Paulo yona leta ye lau ekalesiya Epeso unai taumiya udiyedi

Leta ta hededehe-masalaha

Teina buka ta meta apostolo Paulo yona kulikuli ye lau ekalesiya Epeso magaina lakilakina unai taumiya. Paulo yona huyaena, Epeso meta kune magaina saesaena teha Eisiya unai. Huyana Paulo leta ta ye kuli meta iya numatutugudu unai (Epeso 4:1, 6:20) Loma magaina lakilakina unai, na bolimaina meta 61 o 62 AD.

Leta ta unai nuwanuwatu bagubagunana meta dubu o ekalesiya bodadi kadi kao doha saha. Paulo ye hededehe-masalaha meta dubu iya Keliso kana kao kabakitalobaina tanoubu ta unai (Epeso 1:23). Yo hinage ekalesiya ye hededehe-nuwaisinidi bena maudoidi ne se nuwakesega, matawuwuna ede Keliso yona gilihai paisowana, na tabu se mode ena kadi kulutubu Isalaela o nige (Epeso 2:11-21). Keliso Yesu debanaena maudoidi gonogonowadi na maudoidi siya Yaubada yona tamowai (Epeso 2:19,22), unai taba se haigadogadosisi (Epeso 4:2,16, 5:2, 6:23).

Leta ta tehana helabuina ye hededehe-masalaha mauli beyabeyana yo hauhauna yodi udoi saha. Mauli beyabeyana iya ede yababa luwanaena wa, na mauli hauhauna Yaluwa Tabuna ye mosei Yesu Keliso unai tausunumatahitahi udiyedi (Epeso 2:1-5, 3:16). Paulo ekalesiya ye hededehe-sibasibadi bena Guiyau yona gigibwali unai se bayao na se nonoha bena tauyababa se iyalaei yo laulau yabayababadi se hekaiyawasidi (Epeso 6:10-17).

Buka ta tupwana lakilakidi

- Lautoki (*Epeso 1:1-2*)
- Yaubada yona kainauya ekalesiya kalidiyena, Keliso debanaena (*Epeso 1:3—3:21*)
- Keliso maiyana ekalesiya yodi mauli hauhauna nuwakesega unai (*4:1—6:20*)
- Lautoki (*Epeso 6:21-24*)

¹ Yau Paulo, Yaubada yona nuwatu unai ya hemala Yesu Keliso yona apostolo. Leta ta ya kuli ye lau Yaubada yona tamowai Epeso unai taumiya udiyedi, siya tautolobayao Yesu Keliso unai.

² Taba Yaubada tamada yo yoda Guiyau Yesu Keliso yodi kabinamwa** yo nuwadaumwali se lediwa.

Yaubada yona kainauya

³ Yaubada, yoda Guiyau Yesu Keliso tamana, ta hed-edetausae! Yaluwa ginaulidiyao udiyedi ye hedede-henamwada, siya ede galewa ne unai, na Keliso debanaena ta haidi. ⁴ Huyana tanoubu ta sola nige ye hetubu meta ye kaisunuwaida Keliso debanaena, na Yaubada matanaena bena ta namwa yo nige yababa hesau kalidawai. Iya yona gadosisi unai ⁵ yona nuwatu ye ginauliyako bena kabo ye hegigbasiyeida na ta hemala natunao, Yesu Keliso debanaena. ⁶ Unai yona kabinamwa namwanamwana yo saesaena hedebaseaena bena ye laki. Yona kabinamwa wa ye leyama kalidaena yona gadosisi tauna Yesu Keliso unai.

⁷ Keliso unai meta Yaubada ye hemaisahaida iya kwasi-nana unai yo yoda yababa ye nuwatugabaedi yona kabinamwa lakilakina debanaena. ⁸ Na yona kabinamwa unai meta sibasiba yo nuwatulobai maudoina ye kainauyaida ma nuwakohihaina ⁹ na yona nuwatu wadawadamdi ye

** **1:2:** Kabinamwa kaniyona meta Yaubada yona gadosisi debanaena namwanamwa yo sagu ye ledima, ye kainauyagaibuida, nige maisadi.

hekatada. Yona nuwatu wa ye hineli ye bom yona henuhenuwa unai, na Keliso unai bena ye masalaha. ¹⁰Yaubada yona hineli mayadaina dudulaina unai kabo galewa yo tanoubu ginaulidiyao maudoidi ye tolegogoidi na kadi tanuwaga kesega, iya ede Keliso.

¹¹⁻¹²Yaubada yona nuwatu ye hekasanonohaiyako kai Dius hesabamai ede ye kaisunuwaigai yona kainauya tauhaidi, kai tamowai bagubagunadi yoma midi ka toleyako Keliso unai, na saha ye hineli yo ye gadosisiyei meta kabo maudoina ne ye ginauli. Na yona henuwalak-ilaki ede yoma miyamiya udiyedi bena Yaubada ka hed-edetausaei.

¹³Huyana hedehedede mamohoina ta kwa lapui, iya ede gilihai yomi kabahaina wasana namwanamwana, na kwa kawamamohoiyei ede komiu hinage Yaubada ye tolelaeigomiu Keliso unai, na Keliso yona heki-hekinoi, iya Yaluwana Tabuna, ye tole kalimiuwai na ye dedeliguduguduigomiu. Yaluwa Tabuna meta Yaubada yona hedehededehesunuma. ¹⁴Yaubada ye gilihaidako na Yaluwa Tabuna ye tole kalidawai meta kabahemamohoina ede yoda kainauya lakilakina sola kabo ta hai. Unai taba Yaubada saesaekalilina ta hedebasaei.

Paulo yona tapwalolo

¹⁵⁻¹⁶Teina nuwatu te debanaena Yaubada lautokina nige ya hekaiyawasi na huya maudoina ya nuwanuwatu-igomiu yogu tapwalolo udiyedi. Matawuwuna wasamiu ya lapuidi meta yomi sunuma yoda Guiyau Yesu unai ye bayao yo Yaubada yona tamowai maudoidi kwa gadosisiyeidi. ¹⁷Sola ya kaikaibwada na Yaubada, iya ede yoda Guiyau Yesu Keliso yona Yaubada yo iya tamada saesaekalilina, iya bena sibasiba yo hemasalaha yaluwana ye leyawa na kabo unai iya kabina kwa katanamwanamwa.

¹⁸ Yo nuwamiyao bena se masalaha na yona hededehe-sunuma kabina kwa kata, iya ede ye leyawa huyana ye yoganeigomiu na kwa nayanayai bena kabo ye hemamohoyei. Yo yona kinauya saesaena lakina bena kabina kwa kata. Kinauya ne ye tolenonohaiyako komiu yo yona tamowai maudoidi yomiu. ¹⁹ Yo hinage bena yona gigibwali saesaena kabina kwa kata. Nige gigibwali hesau doha Yaubada yona gigibwali. Na unai kita tausunuma ye saguida. Iya ede yona bayao saesaena ye hepaisowa ²⁰ na Yesu Keliso ye hetolo'uyoi boita unai yo ye hetuli ni-matuutuuna unai galewa ne unai ²¹ na ye saekalili na kabo tauwoyawoya yo tauloina yo gigibwali tamowaidiyao yo guiyau maudoidi, yo hesa saha hesau se mosedi tamowai yo yaluyaluwa udiyedi, maudoidi ne ye saedikwaidi, teina mayadai ta unai yo hinage huya matada ne unai. ²² Na ginauli maudoidi Yaubada ye toledi kaena gunidiyena yo ye tole iya dubu** unai ginauli maudoidi taukuluku-luyeidi. ²³ Na dubu meta Keliso tauna, yo dubu meta Keliso kabakitaheudoina, na Keliso meta gigibwali yo mauli ye mosei ginauli maudoidi teha maudoidi udiyedi.

2

Mauli hauhauna Keliso unai

¹ Na komiu beyabeyana meta boita unai, matawuwuna laugagayo kwa utu'utusidi yo yababa udoi'udoi kwa ginaginaulidi. ² Yababa wa unai kwa miyamiya huyana tanoubu ta miyamiyadi yo yadagaibu ne tanuwagana yona nuwatu kwa miyawatanidi. Teina yaluwa ta meta ye paipaisowa Yaubada taukawayagalaeina udiyedi. ³ Huya bagubagunana unai maudoida meta luwadiyena ta miya buluma gadosisidi udiyedi. Bulumada yo nuwada kadi

** 1:22: Dubu meta nige numa, na Yaubada yona boda, ekalesiya bodadi.

henuhenuwa ta miyamiyaidi na yoda laulau wa udiyedi kita Yaubada yona kouyalayala tamowaidi gonogonowana doha maudoidi ne. ⁴ Yaubada yona katekamkamna ye saekalili, yo yona gadosisi kalidaena ye lakikalili. ⁵ Unai ye hemaulida Keliso maiyada, huyana kita sola boita unai matawuwuna laugagayo ta utusi. Yaubada yona kabinamwa debanaena ye gilihaida. ⁶ Yaubada ye het-olo'uyoida Keliso maiyada yo ye hetulida galewa ne unai, Keliso Yesu debanaena, ⁷ na yona nuwatu ede bena huya matada ne unai kabo yona kabinamwa saesaekalilina ye hemasalah, ede yona laulau kalidawai se namwakalili Keliso Yesu unai. ⁸ Yona kabinamwa unai ye gilihaigomiu yomi sunuma debanaena, na teina ta nige kwa bom yomi bayaoyena, na teina meta Yaubada yona kain-ayua. ⁹ Nige komiu yomi paisowa debadiyena, unai nige gonowana tamowai hesau ye hededetausae'uyoi. ¹⁰ Kita meta Yaubada nimana ginaulidiyao. Keliso Yesu unai ye ginaulida paisowa namwanamwadiyao hesabadi. Na paisowa ta meta huya bagubagunana unai Yaubada ye kabinonohaidiko bena ta ginaulidi.

Keliso hebodakesega ye ginauli.

¹¹ Tabu nuwamiyao se luluhi huyana se labasigomiu meta komiu dagela tamowaidiyao, na pelitome tauhaina tamowaidiyao se hedede ede komiu “nige taupelitome”. Na yodi pelitome ta meta taudi mo unai se hai.** ¹² Yo tabu nuwamiyao se luluhi meta beyabeyana Keliso nige kabina kwa kata, yo komiu nige Isalaela tamowaidiyao. Yaubada yona talam yo hededehesunuma ye ginaulidi wa meta udiyedi nige yomi tupwa hesau, yo tanoubu ta unai

** **2:11:** Pelitome... taudi mo unai se hai: Taupelitome tamowaidiyao meta Dius, na nige taupelitome se kitadobidobiyeidi na se hedede ede siya tamowai bikibikidiyao. Unai ede se miyasuwalaeyidi.

meta nige yomi kabamidi hesau, yo Yaubada mamohoina nuwatulobaina meta nige kalimiuwai. ¹³ Beyabeyana kwa kedalohakalili. Na Keliso Yesu unai yo iya kwasinana debanaena Yaubada ye haigomiu kwa laoma kwa hana-hanawui.

¹⁴ Matawuwuna Keliso meta yoda nuwadaumwali tauhetubuna. Teina boda labui ta** ye hekoikesegaidi yo kabahewahewaiunu ganana wa ye hetatagwaligwali. ¹⁵ Na yona boita unai taudi lauhe'a'adi laugagayodi yo kabikabidi ye hekaiyawasidi. Yona nuwatu meta iya kalinawai boda labui ta udiyedi boda hauhauna kesega ye ginauli na unai nuwadaumwali ye masalaha. ¹⁶ Na boda kesega ta unai bena boda labui wa ye tolehedudulaidi na se kawakeha'uyo Yaubada unai. Na sataulo ne unai yodi hewahewaiunu wa ye hekaiyawasi. ¹⁷ Keliso ye laoma na nuwadaumwali wasana ye lauguguyaei komiu taumiyakedaloha kalimiuyena yo hinage Yaubada dedekanaena taumiya** kalidiwai. ¹⁸ Yona nuwatu meta taba Keliso debanaena maudoida yoda dudulai ta hai na Yaluwa kesega yona sagu unai gonowana ta laoma tamada Yaubada unai.

¹⁹ Unai ede komiu nige laolaoma yo magari udoi tamowaidiyao, na komiu meta Yaubada yona boda tamowaidiyao yo hinage Yaubada yona numa tamowaidiyao, maidamiyao Yaubada yona tamowai maudoidi. ²⁰ Apostolo yo peloweta yodi lauhekata se hemala doha kabakabinuma nokunokuna, na unai Yaubada ye kabigomiu, na Keliso Yesu meta iya kabinuma wekuna saesaena. ²¹ Iya kalinawai numa mwadalena maudoina se patugogoi na numa ne ye sae ye hemala

** 2:14: Boda labui ta, siya ede Dius bodadi yo dagela tamowaidi bodadi.

** 2:17: Yaubada dedekanaena taumiya ta, siya meta Dius tamowaidiyao, matawuwuna siya Yaubada yona tamowai bagubagunadiyao.

Numa Tabuna Guiyau unai. ²² Iya unai Yaubada yona tamowai maudoidi yo komiu hinage kwa laomagogoi na kwa hemala kabamiya numana, na unai Yaubada Yaluwana Tabuna ye miya.

3

Yaubada yona nuwatu wadawadamdi Paulo ye hededehe-masalahadi.

¹ Teina nuwanuwatu ta unai, yau Paulo ya *tulibono tamada Yaubada matanaena*. Keliso Yesu debanaena yau ya hemala numatutugudu tamowaina, komiu dagela tamowaidiyao hesabamiu.** ² Nuwana Yaubada yona nuwatu hedehedena kwa lapuiyako meta Yaubada yona kabinamwa unai kinauya** saha ye leyama hesabamiu, ³ iya ede nuwatu wadawadamna ye hemasalaha na ye hekatagau, doha saha ya kulidiko wa.** ⁴ Yogu kulikuli wa yomi hasilidi ne unai kabo gonowana kabina kwa kata meta Keliso Yesu nuwanuwatuna wadawadamdi nuwasibasibadi ede kaliguwai. ⁵ Teina nuwanuwatu ta meta nige ye masalaha isi hekadi tamowaidiyao udiyedi doha saha mayadai ta unai Yaluwa Tabuna ye hemasalaha Yaubada yona apostolo tabudi yo peloweta udiyedi. ⁶ Teina nuwatu wadawadamna ta meta dagela tamowaidiyao yodi dudulai gonowana Yaubada yona hededehehenamwa se hai,

** **3:1:** Ya tulibono tamada Yaubada matanaena: Lausoiso 1 unai Paulo yona hedehedede nige ye hededehegehe, na yona nuwatu hesau ye saema nuwana ne unai ede nuwatu bagubagunana wa ye hekaiyawasi na hesauna wa ye hededebagunaei. Yona nuwatu bagubagunana wa kabo lausoiso 14 unai ye tubei. Kulibui ta unai lausoiso 14 tupwana ne ka hai ka kulinonohai, bena kabo hedehedede kaniyona ye masalaha. ** **3:2:** Kinauya ta meta Paulo yona paisowa boda hesabadi. ** **3:3:** Saha ya kulidiko wa: Nuwatu saha Paulo ye kuliyako wa iya ede Epeso 1:9-14 yo 2:11-22 udiyedi.

gonogonowana doha Isalaela, se hemala boda kesega tamowaidiyao yo Yaubada yona hededehe sunuma tauhaidi. Yodi dudulai se hai ta meta Keliso Yesu unai, huyana wasa namwanamwana se kawamamohoiyei.

⁷ Yaubada yona gigibwaliyena yona kabinamwa debanaena ede yona kainauya ye leyama na ya hemala wasa namwanamwana ta tauwasaduwaiyeina. ⁸ Yau meta ya dobikalili na kabo Yaubada yona tamowai dobidobidiyao maudoidi, na iyamo yona kainauya ye leyama na Keliso Yesu yona namwanamwa saesaedi ya lauguguyaei dagela tamowaidi udiyedi, ⁹ yo Yaubada yona nuwanuwatu wadawadamdi ya hededehe masalahadi tamowai maudoidi kalidiyena. Beyabeyana unai ye laoma ee teina nuwanuwatu wadawadamdi ta meta Yaubada, iya ginauli maudoidi tauginaulidi, ye kabihekahinidi ye bom mo kalinawai. ¹⁰ Yona nuwatu bena galewa ne unai tauloina yo gigibwali udoi'udoi udiyedi Yaubada yona sibasiba nuwanuwatudi udoi'udoi se masalaha, na tauhemasalahadi ede ekalesiya bodana. ¹¹ Teina yona nuwatu ta meta beyabeyana ye hinelinonohaiyako na yoda Guiyau Keliso Yesu unai ye hemamohoiyei. ¹² Keliso debanaena ede gonowana ta lau Yaubada ta hanahanawui ma nuwabayaoda yo ma katepatuda, matawuwuna Keliso ta sunumaei. ¹³ Unai ya kaibwadaigomiu tabu nuwamiyao se basabasa yogu kamkamna ta debadiyena. *Numatutugudu unai kamkamna ya hekalodi ta*** meta yomi namwanamwa hesabana.

Paulo Epeso yodi ye tapwalolo

¹⁴ Teina unai ya tulibonodobi tamada Yaubada matanaena. ¹⁵ Iya kalinawai sulu maudoidi galewa

** **3:13:** Numatutugudu unai kamkamna ya hekalodi ta: Hedehededenena meta Epeso 3:1 unai ta lobai, na inai ka kuli'uyoi tauhasili kabasaguina.

ne yo tanoubu ta unai se tubuma. ¹⁶ Ya kaibwada taba yona gigibwali saesaena didididigana unai ye hegigibwaligomiu yo Yaluwana Tabuna unai nuwamiu ye hebayaodi. ¹⁷ Kabo Keliso nuwamiu ne udiyedi ye miya yomi sunuma debanaena na sowomiu se dobi Yaubada yona gadosisi unai na kwa tolobayao. ¹⁸ Na ya kaibwada taba maiyamiyao Yaubada yona tamowai maudoidi, Keliso yona gadosisi lakina, lohana, saena yo yona gabwatum ne nuwatulobaina kalimiuyena. ¹⁹ Ya henuwa taba Keliso yona gadosisi ne kabina kwa kata, na iyamo nige gonowada ta nuwatulobai. Yo taba Yaubada yona namwanamwa maudoidi kalinawai ne ye haidiwa kalimiuyena.

²⁰ Yaubada gonowana ginauli maudoidi ye ginaulidi, na yona gigibwali kalidaena ye paipaisowa ta unai yona sagu ne ye saekalili na kabo yoda kaibwada yo yoda nuwatulobaina. ²¹ Teina unai dubuyena Keliso Yesu hesanaena lautoki yo hedebasae ye lau Yaubada unai, isina to isina ye lau ee nige kana siga. Aa, mamohoi.

4

Keliso tauna bena se nuwakesege

¹ Yau Paulo na Guiyau yona paisowa ginaulina ta unai ede numatutuguduyena se tolegau, na yogu kaibwada lak-ilakikalilina kalimiuwai ede, Yaubada yona yoganeigomiu ta unai bena taba yomi laulau yo yomi miyamiya kwa miyahedudulaidi. ² Bena kwa nuwadobidobi, yomi kabi se namwa tamowai udiyedi, yo kwa nuwatalu, na kwa haihekahekasisi'uyoigomiu ma gadosisimiu. ³ Yaluwa Tabuna ye kabigogoigomiu, unai taba kwa kaipatebayao na kwa miyagogoi nuwadaumwaliyena. ⁴ Kaniyona ede maudoimiu meta Keliso tauna kesega, yo Yaluwa kesega

kalimiuyena, yo kabakitalau yo nayanaya ginaulina kesega hesabana ye yoganeigomiu, ⁵ Guiyau meta kesega, sunuma kesega yo babatiso kesega, ⁶ Yaubada kesega iya maudoida tamada, iya meta kita maudoida kewadaena, ye hepaisowada yo ye miya kalidaena.

⁷ Na kita kesega kesega meta Keliso yona nowonowoyena kada kainauya ye haidimako kalidaena.

⁸ Teina debanaena ede kulikuli tabuna unai ye wane, “Huyana ye sae kewa ne

meta kana waiunu maudoidi ye kaudi na ye woyaidi na yona kainauya ye soiyeidi tamowai udiyedi.”

(Same 68:18)

⁹ Ye sae kewa ne kaniyona ede Keliso hinage ye dobi teha dobidobina ta unai. ^{**} ¹⁰ Taudobi teha dobidobina ta unai ne, iya hinage ye sae teha saesaekalilina unai, na bena yona gigibwali teha maudoina ye nuhuli. ¹¹ Iya meta tamowai ye kaisunuwaidi yo gigibwali ye moseidi, hekadi apostolo, hekadi peloweta, hekadi wasa namwanamwana tauwasaduwayeina, hekadi mesinale yo taulauhekata.

¹² Yodi paisowa ye moseidi na ye hewaueyidi Yaubada yona tamowai se kabinonohaidi yodi paisowa hesabana, unai kabo Keliso tauna se kabihebayao. ¹³ Paisowa ta bena se ginaginauli ye lau ee maudoida sunuma unai ta laomagogoi ta hemala boda kesega, yo Yaubada natuna kabina ta kata. Teina unai kabo ta matuwa na ta bayao ta sae Keliso yona mauli nowonowoina mamohoina ta hai. ¹⁴ Unai kita kabo taba nige doha wawayao gagilidi, kita nige tauhemuhemuliwatanigaibu tamowai yodi lauhekatalupolupo yo nuwakoi udoi'udoj yo hedeheded

**

4:9: Teha dobidobina: Tausonoga se bado se wane meta tauboiboita yodi kabamiya (hinage ta wane, Hade) o yodi kabanayanaya magaina, na hekadi se wane nuwanuwatuna meta tanoubu ta, matawuwuna galewa ne unai ye dobikalili.

mamohoidi tautolewadamdi, yo koitalaliu wadawadamdi tauginaulidi ta hemuliwatanidi, doha bagodu se baheida ta lau yo ta uyoma yo yaumai ye towa na ye baheida ta sae yo ta dobi. ¹⁵ Ye namwa taba hedehedede mamohoidi ta hedehededeidi ma gadosisida, na miyamiya maudoidi udiyedi kabo ta kini ta sae iya unai, na iya meta kulukulu, iya ede Keliso. ¹⁶ Iya unai tauna yaudi maudoidi se patulau na wanowanogaladiyao se kabihekahinigogoidi na se kininamwanamwa ma gadosisidi na kabo yau kesega kesega kana paisowa unai ye paisowa.

Mala tamowaina yodi miyamiya

¹⁷ Unai teina ya hededelaowa kalimiuwai, na Guiyau hesanaena ya hededebayao kalimiuvena, tabu kwa miyamiya doha dagela tamowaidiyao. Siya meta nuwanuwatugaibu udiyedi se bom se henuwapwanopwano'uyoidi. ¹⁸ Yodi nuwatulobai meta se masigilikalili yo Yaubada yona mauli miyamiyana unai meta se tolehesuwala'uyoidi, kaniyona ede nuwadiyao meta se kwailolokalili. ¹⁹ Unai namwa yo yababa nuwatulobaina kalidiyena meta nigele, na siya meta se mosegabae'uyoidi miyamiya bikibikidiyao udiyedi. Na huya maudoina yodi nuwanuwatu ede taba yababa mo se ginaginauli.

²⁰ Na Keliso wasana unai komiu ka lauhasahasaigomiu wa meta nige doha tenem ka hekatagomiu. ²¹ Na komiu Yesu wasana mamohoina kwa lapuiyako yo mamohoina ne unai meta ka hekatagomiuko. ²² Yomi miyamiya beyabeyadi wa debadiyena ede ka hekatagomiu meta bena kwa tolehesuwaladi. Matawuwuna kami henuhenuwa bikibikidiyao wa se woyalaegomiu yababa unai, ede kami kao beyabeyadi wa se heyababadi. ²³ Hinage ka hekatagomiu bena taba yomi nuwanuwatu

yo yomi miyamiya ne Yaluwa Tabuna ye hehauhaudi,²⁴ na taba kao hauhauna kwa miyahemasalaha. Kao hauhauna ne meta Yaubada kana kaoyena ye ginauli'uyoiyako bena mamohoi miyamiya dudulaidi yo tabudi udiyedi ta miya.

²⁵ Unai komiu taba yomi laulaulupolupo maudoidi ne kwa tolehesuwaladi, na taba kwa hedehededemamohoi maidamiyao taumiya ne kalidiyena, matawuwuna ede kita maudoida ta meta Yesu Keliso tauna wa yaudiyao ede. ²⁶ Ena kwa koipili, tabu ye woyalaigomiu na unai kwa ba'aya. Tabu yomi kouyalayala ne kalimiuyena ye miya ye lau ee mahana ye dui. ²⁷ Tabuyo diyabolo yona solasola kwa mosei.

²⁸ Ena kaiteya ye kaikaiwahali meta bena kaiwahali ne ye hekaiyawasi na ye paisowa, kabo nimanaena ginauli namwanamwadi ye bom ye ginaulidi, ye haidi, na udiyedi kabo deha tamowaidi ye saguidi.

²⁹ Hedehedede yababadi tabu kawamiyao ne udiyedi kwa hedehedededi na taba kabasagu hedehedededi mo udiyedi kwa hedehedede, kabo gonowana taulapulapui ne kwa saguidi. ³⁰ Yo tabu Yaubada Yaluwana Tabuna nuwana kwa heyababa. Iya unai meta ye dedeliguduguduigomiu gililai mayadaina hesabana. ³¹ Kaokaoyababa, kouyalayala yababana, lulugegagagaibu boda matadiyena, hedehededemonumonunu yo nuwanuwatu yababadi maudoidi kwa hekaiyawasidi.

³² Bena taba yomi kabi se namwa, tamowai kwa katekamkamnaedi yo kami kahao yodi yababa kwa nuwatugabaedi doha ede Keliso debanaena na yomi yababa Yaubada ye nuwatugabaeidi.

5

¹ Komiu meta Yaubada natunao, ye gado-

sisikaliliyeigomiu. Unai bena yona mauli miyamiyadi kwa miyawatanidi ² yo gadosisi miyamiyadi bena kwa miyamiyaidi, doha Keliso ye gadosisiyeida na ye bom ye mosegabaei hesabada ye hemala kainauya yo kaitalasam panena namwanamwana ye sae Yaubada unai.

³ Na luwamiyuena meta bena taba tabu nuwatubiki kabikabina gagilina hesau ye miyamiya, yo samagogo nuwanuwatuna yo nuwanuwatu hekadi tauhebikigomiu nuwanuwatudi, matawuwuna teina miyamiya ta meta Yaubada yona tamowai nige se launamwanamwaeidi.

⁴ Hinage taba tabu hehekenoyaugogo, hedehegede yauyauledi yo talawasi bikibikidi, teina ta meta nige se launamwanamwaeigomiu, na ye namwakalili taba kalimiuyuena meta bena laulautoki mo. ⁵ Na bena kabina kwa katakalili ede miyamiya yabayababadi,

nuwatubiki yo samasamagogo tamowaina, meta iya koitau tautabataba'ohuidi, iya nige yona tupwa hesau Keliso yo Yaubada yodi basileiya unai. ⁶ Tabu tamowai hesau yona hedehegede nige kaniyodi na udiyedi ye lupohaigomiu na laulau yabayababadi kwa ginaulidi. Teina debadiyena Yaubada yona hekamkamna kabo ye hetaludobiyei siya taukawayagalaeina ne kewadiyena.

⁷ Unai teina tamowaidiyao ta tabu maidamiyao kwa hebodakesega.

⁸ Beyabeyana komiu meta kwa masigili na teina huya ta komiu meta mala Guiyau unai. Unai kwa miya doha mala natunao. ⁹ Matawuwuna mala kaniyona ede laulau namwanamwadi yo miyamiya dudulaina yo hedehegede-mamohoi. ¹⁰ Yo hinage ginauli saha kabo unai Guiyau nuwana kwa henamwa meta bena kwa waseneidi. ¹¹ Na masigili yona paisowa nige kaniyodi meta tabu kwa pat-ulau udiyedi, na bena kwa tolehemasalahadi dawayaena.

¹² Kaniyona ede tamowai kawakawayagaladi ginauli saha

se ginauliwadamdi ne meta nige gonowana ta hededehe-masalahadi kaniyona ede se taumwadimwadinekalikalili. ¹³ Na ginauli maudoidi mala dawayana unai meta se masalaha na gonowana ta kitadi ¹⁴ matawuwuna mala dawayana meta ginauli maudoidi wadawadamdi tautole-hemasalahadi ede. Teina unai ede ta wane, “Taukeno, ku tolo.

Boitaena ku toloma

na Keliso dawayana kabo ye sinalaowa kalimwai.”

¹⁵ Unai yomi miyaena bena kwa kitanamwanamwakalili, na yomi miya meta bena doha tamowai sibasibadi na nige doha tamowai yauyauledi.

¹⁶ Na yomi miya mayadaidi maudoidi bena kwa hepaisowanamwanamwaedi, matawuwuna ede teina mayadai ta unai meta yababa se lakikalili. ¹⁷ Unai komiu tabu doha tamowai yauyauledi, na Guiyau yona nuwatu bena kwa nuwatulobaidi. ¹⁸ Tabu waina unai kwa numanumayauyaule na unai kabo ye woyalaegomiu laulau bikibikidiyao udiyedi. Ye namwa mo taba Yaluwa Tabuna ye hemwayaugomiu, ¹⁹ na ma kami kahao bena hedebasae wanadi, wana tabudi, yo Yaluwa Tabuna yona hemasalaha wanadi udiyedi kwa haihekahekata'uyoigomiu. Na nuwamiuyena bena kwa wana yo kwa hedebasae Guiyau unai. ²⁰ Huya maudoina bena kwa laulautokisae Yaubada tamada unai ginauli maudoidi ye ginaulidiko wa hesabadi yoda Guiyau Yesu Keliso hesanaena.

Maitawasola kadi hedehedede

²¹ Keliso hekasisina debanaena bena kwa haikawakawakabi'uyoigomiu.

²² Maitawasola sinesineo, mwanemiyao loheloheyao bena kwa kawakabiyeidi doha ede Guiyau kwa kawakabiyei ne. ²³ Matawuwuna ede waihiu yona taukulukulu

ede loheya doha dubu yona taukulukulu ede Keliso, iya tauna ede dubu ne, na iya meta dubu ne taugilihaina. ²⁴ Na dubu meta Keliso ye kawakabiyei, unai hinage komiu maitawasola sinesineo mwanemiyao loheloheyao yodi hekasa maudoidi udiyedi bena kwa kawakabiyeidi.

²⁵ Maitawasola loheloheyao, mwanemiyao bena kwa gadosisiyeidi doha ede Keliso dubu ye gadosisiyei na hesabana ede yona mauli ye mosegabaei. ²⁶ Yona nuwatu meta dubu ne ye deulihe'a'a waila unai, iya ede Yaubada kalinana, na ye hetabuyei ²⁷ na ye tolehemasalahalaei iya kalinawai meta dubu kana kao namwanamwana, nige unai masi hesau o wowoyana hesau o unai kitaheyababana hesau, na dubu ta meta ye tabu yo nige kabahegiluna hesau. ²⁸ Teina nuwatu kesegana ta unai ede maitawasola loheloheyao bena mwanemiyao kwa gadosisiyeidi doha kwa bom taumiyao kwa gadosisiyeidi ne. Kaiteya mwanena waihiu ye gadosisiyei meta ye bom ye gadosisiyei'uyoi. ²⁹ Nige sola tamowai hesau ye bom tauna ye subu na ye kabihenahenayai. Taba nige, na tauna ne kabo ye hekai na ye kitahetetenamwanamwaei. Kabikabina kesegana ede doha saha Keliso ye ginauli dubu hesabana wa. ³⁰ Na kita meta Keliso tauna ne bodana ede. ³¹ “Teina hekasa ta unai ede loheya kabo tamana yo sinana ye laugabaedi na ye lau mwanena maiyana se miyakesega, na yodi labui kabo se hemala buluma kesega.” (Genese 2:24) ³² Hedehedede ta nuwanuwatuna meta ye lakikalili iyamo yogu hedehedede ta kaniyona ede dubu yo Keliso hedehedede. ³³ Na ya hedede'uyo kalimiyuena ede loheloheyao bena mwanemiyao kwa gadosisiyeidi doha ede kwa bom kwa gadosisiyeigomiu, na sinesineo meta bena mwanemiyao loheloheyao kwa hekasisiyeidi.

6

Wawayao yo tama kadi guguya

¹ Wawayao, komiu meta Guiyau yona, unai sinamiyao yo tamamiyao kwa kawakabiyeidi. Teina ta meta miyamiya dudulaina. ² “Tamamiyao yo sinamiyao hekasidiyao bena ye laki.” Teina ta meta laugagayo bagubagunana ma hededehesunumana, iya ede ye wane, ³ “Yom miya kabo ye namwa na tanoubu ta unai kabo yom miya ye loha.”

⁴ Na komiu tama, tabu natumiyao kwa henuwayababadi yo kwa hekouyalaladi, na ye namwa mo taba Guiyau yona hedehede unai kwa hekatadi yo kwa lauhasahaisaidi.

Heyayai tauhaidi yo kadi tanutanuwagao kadi guguya

⁵ Heyayai tauhaidi, kaiyaulina ta unai kami tanuwaga bena kwa hekasisiyeidi ma matausimiu yo ma nuwamamohomiu, doha hinage Keliso kwa kawakabiyei. ⁶ Kwa paisowanamwanamwa, ena se kaikaikewaigomiu o nige se kaikaikewaigomiu, na tabu yomi nuwatu bena se kita-henamwagomiu. Na komiu yomi laulau taba doha Keliso yona heyayai tauhaidi na Yaubada yona nuwatu kwa gin-auliwatanidi ma nuwatalammiu. ⁷ Paisowa kwa ginaulidi meta bena ma nuwakohihaimiu kana kao doha Guiyau yona kwa paipaisowa na nige kaiyaulina ta tamowaidiyao, ⁸ matawuwuna ede kabina kwa katako meta tamowai maudoidi ginauli namwanamwadi se ginaulidi na debadiyena Guiyau kabo maisadi ye moseidi, tamowaidiyao ta meta lina guninaena taupaisowa, o yaiyailihaina.

⁹ Unai taupaisowa kadi tanuwaga maudoimiu, yomiu taupaisowa meta tabu kwa kabikabihenahenayaidi, kaniyona ede siya yo komiu kami tanuwaga kesega

ede galewa ne unai, na taupaisowa yo kana tanuwaga Yaubada matanaena meta komiu ne kesega.

Yaubada yona iyala gogodiyao

¹⁰ Kagu kahao, yogu hedehedede gehena ede teina: Bena Guiyau unai kwa tolobayao na yona gigibwali saesaena unai ye hebayaogomiu. ¹¹ Hinage Yaubada yona iyala gogodiyao maudoidi udiyedi bena kwa henonohagomiu. Unai kabo gonowamiu diyabolo yona hekasa lupolupo maudoidi kwa guduguduidi. ¹² Matawuwuna ede yoda haikabi ta meta nige buluma yo kwasina unai ta haikabi. Na yoda haikabi ta meta kaiyaulina masigilina taukitahetetena kana loina tauginaulina, yo gigibwalina saesaediyao udoi'udoi, yo hinage yaluyaluwa yabayababadi siya galewa dimwadi taukitahetetedi maiyadao ta haikabi. ¹³ Teina debanaena ede Yaubada yona iyala gogodiyao maudoidi udiyedi bena kwa henonohagomiu, na mayadai yabayababana unai meta gonowana kwa tolobayao na yababa maudoidi ta kwa saedikwaidi, na mulidiyena meta komiu ede sola kwa totolo ma bayaomiu.

¹⁴ Unai bena kwa tolobayao, na hedehedede mamohoina ye hemala kami dagilolo kwa kauhekahini duwaduwalimiu ne unai, yo miyamiya dudulaina ye hemala nuwapoumiu kana laugudugudu, ¹⁵ na kaelaulaumi kana suma ede nuwadaumwali wasana namwanamwana kwa hai, meta kwa nonohakalili. ¹⁶ Teina ginauli ta mulidiyena meta sunuma kwa hai ye hemala yomi yesi na unai kabo gonowana tauyababa yona wamali kalapulupululudi kwa hebosodi. ¹⁷ Na Yaubada yona kabihemauli kwa hai kulumiu ne kadi laugudugudu, yo Yaluwa Tabuna yona kelepa kwa hai, iya ede Yaubada kalinana tabuna.

¹⁸ Na Yaluwa Tabuna ye saguigomiu na huya maudoina yomi tapwalolo yo kaibwada maudoidi kwa ginaginalidi. Na teina nuwatu ta debanaena bena kwa nonoha yo kwa silisilyata na huya maudoina kwa tapwatapwalolo Yaubada yona tamowai maudoidi hesabadi. ¹⁹ Hinage yogu kwa tapwalolo, to huyana ya hedehedede meta Yaubada kabo hedehedede ye haidima, na udiyedi kabo wasa namwanamwana nuwanuwatudi saesaedi maudoidi ya hededehehemalahadi ma nuwabayaogu. ²⁰ Yau meta wasa ta tauhededehehemalahana na seniye na se kau-gau. Yogu kwa tapwalolo kabo taba nige ya matausi na yogu hededehehemalahana ya ginaginalidi, matawuwuna kagu paisowa ede teina.

Laukaiyoni hedehedede

²¹ Tikikasi, iya kagu kaha ya gadosisiyei yo Yaubada kana paisowa ta unai taupaisowatahitahi, iya kabo ginaginalidi maudoidi wasadi ye hededehehe kalimiuwai, unai kabo yogu miyamiya ta yo saha ya ginaginalidi kabidi kwa kata. ²² Teina nuwatu ta hesabana ede ya hetamaliyawa, unai kabo kai kao saha unai ka miyamiya ta kabidi kwa kata yo kabo hedehedede ta udiyedi ye hededehebayaogomiu.

²³ Gehena ta unai, nuwadaumwali yo gadosisi ma sunumana Yaubada tamada yo yoda Guiyau Yesu Keliso udiyedi ye laowa kagu kahao kalimiuwai. ²⁴ Yoda Guiyau Yesu Keliso taba yona kabinamwa ye tole komiu taugadosisiyeina yomi gadosisi nige kana siga ne kalimiuwai.

Yaubada wasana: Buka Hauhauna tupwana
The Message about God: The New Testament in the Saliba
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saliba long Niugini

copyright © 2007, 2013, 2017, 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saliba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-07-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 14 Jul 2021

a38b418f-b400-5c73-b231-ea8af9b0924a